

MAJSENSKI PORCULAN

— Tako se radujem što te vidim — rekla je Žuža u kućnoj haljini njene majke. — Nakon svega onoga mi to zaista nismo vjerovali.

Uvela ju je kroz pretrpani hodnik a zatim je posjela u fotelju u salonu. Na krajevima naslona bile su zakačene pribadačama čipke.

— Sjedni i prijatno se osjećaj.

U sobu je ušla Žužina kćerka.

— Vidi tko nam je došao. Tvoja draga školska drugarica.

Blanka je ustala. Ona i Marija su se pozdravile.

— Mogla bi nam skuhati čaj — rekla je Žuža. — Tako dugo već nismo pričale uz čaj. Zar ne?

— Da stvarno — rekla je Blanka.

Marija je izašla da skuha čaj a Žuža je sjela u fotelju pored Blanke.

— Znam zašto si došla ali na žalost moraću te razočarati. Nismo imali od čega živjeti pa smo prodali sav naš nakit, i onda se sve produžilo u nedogled pa smo i vaš nakit prodali. Ja se nadam da me shvaćaš, ali i nama je ovdje bilo jako teško. Posljednju godinu dana nismo ni maslaca imali. Zamisli u našim krajevima u kojima smo ga prije i bacali. Odlazila sam već u zoru na tržnicu ali seljaci ga nisu ni donosili. Izgleda da su vojnici zaklali i pojeli sve krave. U ovakvim vremenima i to je moguće. Jednom su nam za vrijeme bombardiranja opljačkali stan. Promisli samo kako nam je bilo. Ti jako dobro izgledaš, to ti nisam rekla. Lijepa si kao i uvijek ali si malo mršava. Pogledaj, kako nam je stan pust, a sjećaš se kakav je bio.

Blanka je pogledala po sobi. Sve joj se učinilo jednako kao i prije.

— Meni je jako neprijatno. Znam da vam je sve u ovom trenutku potrebno, ali objasni mami kako je sve bilo. Eto, glavno je da smo živi, a stvari, bože moj, stvari se opet mogu kupiti. Reci mami da dođe, biće mi jako drago da je opet vidim. Ti znaš da smo mi vas ovdje uvijek jako voljeli, ali eto, ljudi pobjesne i rade svašta, ali hvala bogu i to je prošlo. Vi ste se smjestili u vašu staru kuću?

Blanka je kimnula glavom.

— Biće vam teško. I slavine su odnosili. Eto, vidjela sam baš ovog preko puta kad je slavine odnosio. Stakla su se polupala sama. To je jasno kada u kući nitko ne živi, ali najvažnije je ipak da imate krov nad glavom. Ništa mi ne pričaš kako vam je bilo. Čuli smo nešto o tome. Zaista strašno. Ova haljina je od tvoje mame ali izvini joj se. Ne mogu je sada vratiti. Ni sama nemam šta obući. Ni ja ne mogu ići gola. Vaši će vam sigurno pomoći. Oni u Americi imaju dosta novaca. Sigurno će vam pomoći. Vi se uvijek držite zajedno. Niste vi kao drugi. Oni naši bi jedni drugima oči povadili. Te crveni, te crni, te bijeli samo da se mogu međusobno ubijati. Vidjela si kako je bilo.

U sobu je ušla Marija noseći tacnu sa majsenskim servisom za čaj.

— A taj si servis uzela. Blanka, dušo, to ti još nisam rekla. Vaš je servis takođe propao. Uzeli su ga kad su nas opljačkali. Ovaj servis je moj muž kupio još prije rata. Sličan je onom vašem zar ne?

— Da — rekla je Blanka.

— Naše šalice su malo veće od onih vaših. Sve je drugo inače isto. Zar ne?

— Da — rekla je Blanka.

— Čaj nije baš najbolje vrste, ali može se piti. Izvolite, djevojčice, poslužite se. Hoćeš li da ti ja nalijem ili ćeš sama?

— Sama ću — rekla je Blanka.

Usula je čaj a zatim je stavila pet kocki šećera i počela miješati. Žuža i njena kćerka su se začuđeno pogledale.

— Dobro je piti sladak čaj. On bolje okrepljuje — rekla je Žuža.

— Zaista — reče Blanka i stavi još dvije kocke šećera u čaj.

U jednom trenutku htjela je ispustiti majsensku šalicu na pod, ali to ipak nije učinila.

— Reci mami da svakako dođe — rekla je Žuža.

— Dobro — odgovori Blanka.

Kada je popila čaj pozdravila se i otišla.

Njihovi susjedi preko puta takođe su bili za vrijeme bombardiranja opljačkani tako da im nisu mogli ništa vratiti.

Glavnog oficira vojne komande njihove četvrti našla je u dvorištu pred komandom. Zabavljao se čisteći grančicom šuplji zub.

— Mi smo se vratili, a u međuvremenu smo opljačkani — rekla mu je.

— Ništa vi ne brinite, drugarice. Borba je završena i na nama je sada da uvedemo pravdu.

Oficir je ustao i odbacio grančicu.

— A što vam od stvari nedostaje?

— Majsenski servis za čaj.

— Aha — rekao je oficir.

— Znete — trudila se da mu objasni — to je porculan sa plavim šarama po sebi.

— Znam, znam — odgovorio je. — Ne morate mi tumačiti. I kažete da vam ga ne žele dati.

— Ne.

— Sredićemo mi to — reče oficir i lupi se po pištolju. — Ne morate se brinuti. Vi samo otidite kući, a ja ću sve srediti čim mi to bude situacija dozvolila.

Blanka mu je rekla adrese i on ih je vrlo dugo i nespretno zapisivao. Kada je taj posao bio gotov, rekao je Blanki da može otići. Dok je išla ulicom vojnici su načičkani uz ogradu blenuli za njom. Čula je kako brkati oficir na njih podvikuje.

Kada je došla kući našla je majku i sestru u poslu. Pokušavale su zatvoriti prozorska okna starim njemačkim novinama.

— Gdje si bila? — upitala ju je majka.

— Išla sam da tražim naše stvari.

— I?

— Ne daju. Ono što imaju treba im, a sve ostalo im je opljačkano prilikom bombardiranja.

— Šta se može, takvi su ljudi. Možda će nam kasnije i vratiti — rekla je stara Fani.

— Sigurno da hoće. Ja sam stvar prijavila dežurnom oficiru komande kvarta.

— Nije trebalo — rekla je stara Fani — naljutiće se na nas.

— Sada je gotovo, a i boli me nešto.

— Ti me iznenađuješ — reče gospođa Fani — a bila si dobro odgojena.

— Mama, pridrži mi novine umjesto da pričaš. Lea se nalazila na prozorskoj dasci.

— Stvarno bolje da joj pomogneš da zatvori prozor — reče Blanka. Gospođa Fani držala je novine dok je Lea pokušavala da ih učvrsti zarđalim čavlicima.

Te večeri neko je zakucao na njihova vrata. Blanka ih je otvorila. Bio je to oficir. Vrlo službeno je pozdravio i ušao.

— Drugarice, sve je uređeno u najboljem redu — rekao je. — Ne morate ništa brinuti.

Iza njega nalazio se vojnik koji je u naručju nosio veliku hrpu porculana.

— Ulazi — rekao mu je.

Vojnik je ušao.

— Gdje da stavi ove stvari? — upitao je oficir.

Gospođa Fani je pokazala mjesto nasred sobe gdje se nekada nalazio stol. — Tu na pod.

— Stavi na pod usred sobe. Ali pazi, pažljivo.

Vojnik je kleknuo na sredini sobe, a Lea i Fani su prišle da mu pomognu.

— Znete — rekao je oficir — svi su oni pljačkali za vrijeme rata. Zato su i sjedili u gradovima. Pljačkali su vas i nas seljake. Za

svaki slučaj naredio sam da se pretrese cijeli kvart i imao sam pravo. Da znate koliko je samo ljudi imalo one vaše plave zdjelice.

Blanka ga je začuđeno pogledala.

Oficir je dao znak još trojici vojnika da uđu. I oni su bili pretovareni majsenskim porculanom.

— Stavite to u sredinu sobe — naredi oficir.

Blanka je bez riječi promatrala hrpu porculana koja je rasla u sredini sobe. Oficir se ozbiljno držao. Nekoliko puta je pogladio brkove, ali se vidjelo da je oduševljen i gledao je u Blanku da vidi da li će se i ona oduševiti. Blanka ga nije htjela razočarati.

— To je zaista divno od vas. Mnogo vam hvala.

Lea i Fani su zapanjeno gledale u presijavajuću hrpu plavih išaranih tanjirića, zdjela za juhu, velikih okruglih tanjira, ovalnih tanjira, zdjelica za sosove, šalica za bijelu i crnu kafu i ostalih posuda svih veličina.

— Sjednite — rekla je stara gospođa Fani oficiru. Smatrala je da je red da ih nečim posluži, ali nije imala ničega. Oficir se uzvrpoljio i ona je primjetila da nemaju ni jednu stolicu.

— Hvala nemam vremena — rekao je oficir vrteći se i tražeći stolicu.

— Mnogo vam hvala — rekla je gospođa Fani.

— Zaista moram da idem — rekao je oficir kada nije našao stolicu.

— Izlazi! — naredio je oficir vojnicima i oni su nestali u mraku. Oficir je izašao, spuštao se nekoliko stepenica a zatim se naglo okrenuo, poslao Blanki poljubac i sam se gubeći u mraku.

— Izgleda da si mu se svidjela — rekla je stara gospođa Fani.

— Možda — odgovorila je Blanka.

— I to dosta — reče Lea i pokaza na brdo majsenskog porculana. — I šta ćemo mi sada s ovim uraditi?

— Daćemo ga onima kojima bude trebalo posuđe kad dođu. U hrpi su pronašli nekoliko malih ovalnih tanjira u kojima je Emili Švarc nekada služila kolače, a koji joj više nisu potrebni. Uspjeli su otkriti i jedan svoj tanjir i nekoliko šalica.

— Mogli bismo krasno da večeramo. Da napravimo pravi svečani banket samo kad bismo još imali i hrane — rekla je stara Fani.

— Ali eto, glavno je da smo živi.